

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Práce s azbestem — nové povinnosti a požadavky od roku 2026

Matěj Čermák

Ministerstvo zdravotnictví

Azbest

- prokázaný karcinogen
- expozice v pracovním prostředí – možný vznik nemocí z povolání

Nově: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2668 ze dne 22. listopadu 2023, kterou se mění směrnice 2009/148/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci.

Cíl: zlepšení ochrany před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci na úrovni Evropské Unie – snížení počtu onemocnění z azbestu

! členské státy mohou zavést přísnější požadavky

Azbest – vliv na právní předpisy ČR

- revize limitní hodnoty pro azbest s cílem posílit ochranu zdraví pracovníků
- ČR musí přistoupit k úpravě hygienického limitu pro pracovní ovzduší, tedy k jeho zpřísnění
- Úprava metodiky měření azbestu
- směrnice stanovuje povinnost pro podniky, které budou provádět demoliční práce nebo odstraňování azbestu, pravidelně proškolovat své zaměstnance
- po absolvování školení získají proškolení zaměstnanci osvědčení o úspěšném absolvování školení

Upravované předpisy zahrnující azbest

- **Zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
(transpoziční)
- **Nařízení vlády č. 290/1995 Sb.**, kterým se stanoví Seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů
Kapitola 3, Ca GIT (rakovina žaludku, rakovina tlustého střeva nebo rakovina konečníku)
- **Vyhláška č. 432/2003 Sb.**, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů

Úprava povinností pro osoby manipulující s materiálem obsahujícím azbest (demolice rekonstrukce a pod.)

Změny se týkají

- Zaměstnavatelů
- Osob samostatně výdělečně činných a dalších (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.)
- Fyzických osob (stavebníků)

(Na právní vztahy týkající se zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, jde-li o

- a) zaměstnavatele, který je fyzickou osobou¹⁸⁾ a sám též pracuje,*
- b) fyzickou osobou, která provozuje samostatně výdělečnou činnost podle zvláštního právního předpisu¹⁹⁾,*
- c) spolupracujícího manžela nebo dítě osoby uvedené v písmenu a) nebo b),*
- d) fyzickou nebo právnickou osobu, která je zadavatelem stavby nebo jejím zhotovitelem, popřípadě se na zhotovení stavby podílí,*
- e) další členy rodiny, kteří jsou zúčastněni na provozu rodinného závodu podle zvláštního právního předpisu³³⁾,*

se vztahuje § 101 odst. 1, 2 a 5 § 102, 104 a 105 zákoníku práce a § 2 až 11 s přihlédnutím k podmínkám vykonávané činnosti nebo poskytování služeb a jejich rozsahu.)

Úprava povinností pro osoby manipulující s materiálem obsahujícím azbest

Změny jsou i nad rámec směrnice

- opakované podněty VOP
- přísný limit mimo práce uvedené v zákoně č. 309/2006 Sb.
na práce, které nesouvisí s odstraňováním azbestu se již nepoužije 1/3 PEL
ale 1/10 - analogie k vyhlášce 304/2022
- nové povinnosti FO

Povolení pro práce s azbestem § 41

- Pro práce s azbestem je **nutno získat povolení**
- OOVZ na základě hlášení prací s azbestem – vydá rozhodnutí o povolení
- OOVZ budou zveřejňovat na webových stránkách, které osoby v posledních 3 letech povolení získaly

*(1) Zaměstnavatel je povinen ohlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví ...a dále takové práce, při nichž jsou nebo mohou být zaměstnanci exponováni azbestu (dále jen „práce s azbestem“). Hlášení je zaměstnavatel povinen učinit nejméně 30 dnů před zahájením práce a dále vždy, když dojde ke změně ohlášených údajů nebo v případě práce s azbestem ke změně pracovních podmínek, které pravděpodobně budou mít za následek zvýšení expozice azbestového prachu nebo prachu z materiálů, které azbest obsahují; náležitosti hlášení stanoví prováděcí právní předpis. **V případě práce s azbestem je zaměstnavatel povinen k hlášení přiložit také osvědčení o absolvování školení zaměstnanců o uplatňování správné prevence ohrožení zdraví při nakládání s azbestem; náležitosti osvědčení stanoví prováděcí právní předpis***

Povolení pro práce s azbestem § 41

- (3) Zaměstnavatel je povinen přijmout v případě práce s azbestem opatření k předcházení a omezení rizik souvisejících s expozicí azbestu a před jejich přijetím je povinen je projednat s příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví. **Na základě výsledků projednání vydá příslušný orgán ochrany veřejného zdraví rozhodnutí o povolení práce s azbestem.**
- (5) Povinnost podle odstavců 1 až 3 se vztahuje obdobně i na osoby uvedené v § 12 písm. a) až c) a e) zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- (6) Orgány ochrany veřejného zdraví zveřejňují způsobem umožňujícím dálkový přístup seznam zaměstnavatelů a osob podle odstavce 5, které v posledních 3 letech získaly povolení podle odstavce 3.
- (7) Osoby uvedené v § 12 písm. d) zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci⁸⁴⁾ jsou povinny ohlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví, že hodlají vykonávat práci s azbestem, a to nejméně 3 dny před jejím zahájením. **Náležitosti hlášení stanoví prováděcí právní předpis. Povinnost podle věty první osoba nemá, jde-li o práci s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu**

- Rozšíření náležitostí hlášení prací s azbestem dle § 5 vyhlášky č. 432/2003 Sb.
- *Hlášení o provádění prací s azbestem a jiných prací, které mohou být zdrojem expozice azbestu, včetně prací při odstraňování staveb nebo jejich částí, konstrukcí, zařízení, instalací nebo výrobků, jejichž součástí je azbest, musí obsahovat*
- *a) obchodní firmu nebo název, identifikační číslo, u právnické osoby a u podnikající fyzické osoby její jméno **případně jména**, příjmení, popřípadě obchodní firmu a místo podnikání, a u fyzické osoby její jméno **případně jména**, příjmení, datum narození, adresu místa bydliště,*
- *b) počet exponovaných osob, jejich jmenný seznam, včetně doložení osvědčení o absolvování školení o uplatňování správné prevence ohrožení zdraví při nakládání s azbestem u všech exponovaných osob a u každého zaměstnance datum vydání posledního lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k práci,*

- Nově stanovena perioda – nejméně 1x/2 roky
- Zaměstnanec je po školení vybaven **osvědčením** s náležitostmi
 - jméno a příjmení zaměstnance,
 - datum konání školení,
 - délka trvání školení,
 - obsah školení,
 - jazyk školení,
 - datum vydání osvědčení,
 - jméno, kvalifikace a kontaktní údaje školitele nebo instituce poskytující školení.
- Školení provádí OZO dle § 9 zákona č. 309/2006 Sb.
- Osvědčení je přikládáno k hlášení prací s azbestem

- Ustoupeno od povinnosti provádět měření každé 3 měsíce – neefektivní, finančně zatěžující
- Měření podle hodnocení zdravotních rizik - různé koncentrace azbestu v pracovním ovzduší během jednotlivých pracovních postupů (operačních fází)
- Nadále platí, že měření je prováděno vždy, když dojde ke změně technologie
- Vstup do obydlí § 88

Kontrolující jsou oprávněni vstoupit do obydlí fyzické osoby též za účelem ověření, zda v něm nedochází k pracím s azbestem, a kontroly plnění povinností stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy pro práci s azbestem.

Kdo má jaké povinnosti ?

Požadavky	Zaměstnavatel	IČ, aj. (§ 12)	FO stavebník svépomocí
Hlášení	ANO	ANO	NE (pouze oznámení 3 dny předem)
Povolení	ANO	ANO	NE
Způsob zajištění kontroly koncentrace azbestu v ovzduší/Měření v pracovním prostředí	ANO	ANO	ANO
Osvědčení o školení	ANO	ANO	NE

Příloha č. 3 k nařízení vlády č. 361/2007 Sb. , ČÁST A

Způsob měření a hodnocení inhalační expozice chemických látek a prachu

Tabulka č. 5 – minerální vláknité prachy

Typ vláken	PEL
	početní koncentrace (počet respirabilních vláken/cm ³)
azbestová respirabilní vlákna všech azbestů	0,01, jde-li o výzkumné laboratorní práce, analytické práce, práce při likvidaci zásob, odpadů a zařízení, která obsahují azbest, a práce při odstraňování staveb a částí staveb obsahujících azbest, nebo opravy a udržovací práce na stavbách nebo práce s ojedinělou krátkodobou expozicí ²⁾
	0,001, pro pracovní prostředí, a práce, které nejsou vyjmenovány uvedeny v § 8 odst. 2 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ²⁾

Příloha č. 3 k nařízení vlády č. 361/2007 Sb. , ČÁST B

Metoda odběru vzorků prachu obsahujícího azbest a jejich zpracování

Tabulka č. 1 – minerální vláknité prachy

<u>Způsob započítávání respirabilních azbestových vláken</u>	<u>Časová použitelnost výpočtu</u>
<u>jsou započítávána všechna respirabilní azbestová vlákna¹⁾, avšak není povinné započítávat vlákna < 0,2 μm</u>	<u>do 20.12.2029</u>
<u>jsou započítávána všechna respirabilní azbestová vlákna¹⁾, včetně vláken < 0,2 μm, avšak není povinné započítávat vlákna < 0,05 μm</u>	<u>od 21.12.2029</u>

Počítání vláken se provádí **elektronovou mikroskopií** nebo jinou obdobnou metodou poskytující nejméně rovnocenné výsledky.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Děkuji za pozornost

matej.cermak@mzd.gov.cz